

NOTAT

Rutiner for innmelding, vedlikehold, publisering og bruk av nasjonale kodeverk i helsesektoren

Jostein Ven, seniorrådgiver, Helsedirektoratet. 18.10.2013

Bakgrunn

Helsedirektoratet har et ansvar for nasjonale kodeverk i helsesektoren. De ulike kodeverkene benyttes i meldingsspesifikasjoner, EPJ kravspesifikasjoner/standarder, i kvalitetsregistre og nasjonale helseregistre, og i andre sammenhenger. Kodeverkene og metadata for disse publiseres gjennom www.volven.no.

Dette notatet er en beskrivelse av prosessene for innmelding, vedlikehold og bruk av de nasjonale kodeverkene.

Større helsefaglige kodeverk som ICD-10, NCSP, NCMP etc, omfattes ikke av dette notatet.

Overordnet prosess

På et overordnet nivå følges denne arbeidsflyten:

- kodeverksbehov meldes inn og skjema for dette medfølger
- kontroll i Helsedirektoratet av hvorvidt dette er et nytt behov eller om det finnes kodeverk fra før som burde dekke behovet.
  - o ev. avklaring med innmelder
- tildeling av OID
- validering av innmeldt kodeverk (kontroll av kodeverdier og kodetekster i kodeverket)
  - o ev. avklaring med innmelder
- publisering av kodeverket på volven og på maskinlesbart kodeverksrepository
- varsel til innmelder
- iverksettelse av avtalt driftsprosess

Strukturert innmelding av kodeverk

Behov for kodeverk skal meldes inn strukturert ved at følgende metadata/opplysninger om det ønskede kodeverket fylles ut:

Opplysning	Beskrivelse
Navn	Kodeverkets navn. Dersom kodeverket er et »delkodeverk» (delmengde av et annet kodeverk), skal navnet avspeile dette.
Beskrivelse/definisjon	Kort beskrivelse av kodeverket, publiseres på volven.
Utfyllende beskrivelse	Motivasjon for kodeverket, og eventuelt annen bakgrunnsinformasjon. Skal ikke publiseres på volven.
Bruksområde	Angi om kodeverket benyttes i en spesifikk sammenheng eller om det er et mer generelt kodeverk som kan benyttes i ulike sammenhenger. Opplysninger her leder til en kategorisering av kodeverk i «kodeverkssamling» på volven. Angi om det er en eksisterende kodeverkssamling man ønsker at dette skal inngå i.
Object identifier (OID)	Angis hvis kodeverket finnes fra før og skal revideres.
Ansvarlig organisasjon	Hvem er ansvarlig for å forvalte kodeverket.
Kilde	Angi kilde, evt. hvilket kodeverk er dette kodeverket basert på
Referansegrad	Er kodeverket et subsett, en utvidelse eller en omarbeiding av eksisterende kodeverk?
Status for kodeverket	Er kodeverket et utkast, ment for utprøving/pilotering, eller er det endelig, dvs. i drift?
Ønsket ferdigstillingsdato	

Ved innmelding av flere kodeverk kan opplysningene legges inn som kolonner i en tabell der hver rad representerer et kodeverk.

OID-en er en unik identifikator for hvert enkelt kodeverk. Hvis det er behov for revisjon av et eksisterende kodeverk, skal derfor kodeverkets OID oppgis. Opplysningene over skal da kun fylles ut hvis det er endringer i disse opplysningene. For eksempel hvis det er en annen organisasjon som skal overta forvaltningen av kodeverket.

Format og innhold på innmeldt kodeverk

Selve kodeverket skal leveres på Excel-format (eller tilsvarende åpent og standardisert format) slik at det lett kan importeres inn i kodeverksdatabasen som publiseres på volven. Kodeverk skal ved innmelding struktureres etter følgende felter:

Kode	Ev. Displaynavn	Kodetekst	Forklaring	Revisjonsinformasjon

Generelt om feltene

Kode og *kodetekst* er obligatorisk.

Forklaring kan benyttes der kodeteksten ikke gir nok informasjon til å forstå betydningen til koden.

Displaynavn er en kort betegnelse som kan benyttes i brukergrensesnitt.

Krav til kode

Bruk tegn innenfor mengdene A-Å, a-å, 0-9.

- prøv å unngå bruk av I og l (stor "i" og liten "L")
- prøv å unngå bruk av O,o og 0 (stor og liten "o" - som i Oslo - og null)
- prøv å unngå bruk av Æ, æ, Ø, ø, Å, å

Maks lengde er 70, men prøv å unngå koder over 10 tegn.

Andre tegn kan godtas *ved spesielle behov* som for eksempel _ – % § og lignende, men bør prinsipielt unngås.

Krav til kodetekst

Bruk tegn innenfor det norske alfabetet.

- unngå bruk av > < / \ " * ;
- prøv å unngå bruk av) (: ! ? ' _ – +

Maks lengde er 255 tegn.

Tekst bør være på norsk. Den skal være entydig, slik at det ved bruk av kodeverket vil være enkelt å velge kode.

Revisjonsinformasjon

Hvis innmeldingen gjelder en revisjon av et eksisterende kodeverk, skal feltet *revisjonsinformasjon* fylles ut. Det skal angis om koden er NY, om koden skal UTGÅ, om kodetekst/forklaringer er ENDRET.

NB! Eksisterende koder skal som prinsipp ikke endre betydning. Gamle koder som er tatt ut på et tidligere tidspunkt skal ikke tas i bruk igjen i en annen betydning.

Rutiner ved innmelding av kodeverk

Ansvarlig organisasjon (for eksempel Norsk pasientregister, Legemiddelverket eller NAV), eller den som har ansvaret for innmelding på vegne av denne organisasjonen, melder inn kodeverk på det format som er spesifisert i tabellene over.

NB! Det er ansvarlig organisasjon som skal gi beskjed til Helsedirektoratet ved endringer i kodeverket. Det skal ikke være nødvendig for Helsedirektoratet å etterspørre oppdateringer av kodeverk.

Innmelding av kodeverk sendes til kodehjelp@helsedir.no. Respons kan forventes innen 5 virkedager, med mindre det er i spesielle perioder (jul, påske, sommerferie).

Nedlasting av kodeverk

Kodeverk som benyttes i ulike sammenhenger kan p.t lastes ned gjennom et verktøy, eller man kan benytte de ulike metodene/webservicene som dette verktøyet benytter seg av. Mer informasjon her:

<http://testserver.kith.no/tool/> (verktøyet)

<http://trubadur.kith.no/toolws/> (de ulike webservicene)

Versjoner av kodeverk

Det er den enkelte brukskontekst som bestemmer hvilken versjon eller hvilke versjoner som det er mulig å benytte. Ved nyregistrering av informasjon i et system skal typisk siste versjon av kodeverket benyttes. I utveksling av informasjon skal det i prinsippet være mulig å kommunisere alle koder som har vært gyldig å registrere på et eller annet tidspunkt, dvs. også historiske koder.

Et versjonssystem for dette er under utredning. Det er ikke fastsatt noen dato for idriftssetting av dette. Inntil dette foreligger vil Volven vil kun inneholde den siste versjonen av hvert enkelt kodeverk.